

מבשר טוב

ס"ג פרשת תזריע מצורע תש"פ

עיה"ק ירושלים ת"ו

מאמר

"כי תזריע – וילדה זכר"

א

"וַיִּזְדַּבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, אִשָּׁה פִי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר, וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים פִּימִי נִדְתָּ דֹתָהּ תִטָּמָא. וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בָּשָׂר עַרְלָתוֹ" (ויקרא יב, א-ג).

ויש לדקדק באשר תפס הכתוב בלשון "וילדה זכר", מדוע לא אמר "וילדה בן", שהוא לשון היותר רגיל בכל דוכתי, ומאי טעמא העדיף כאן יותר לכנותו בלשון 'זכר' דייקא.

ובעיקר פרשא דיולדת שהטיל עליה הכתוב את הטומאה תיכף עם לידתה, צריך עיון מסוגיא דריש תענית (ב.): "אמר רבי יוחנן, שלשה מפתחות בידו של הקדוש ברוך הוא, שלא נמסרו ביד שליח. ואלו הן מפתח של גשמים, מפתח של חיה, ומפתח של תחיית המתים וכו'. מפתח של חיה מנין, דכתיב (בראשית ל, כב) ויזכור אלהים את רחל, וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה" ע"כ.

מבואר כאן במימריה דרבי יוחנן, שמפתחות הלידה לא נמסרו ביד שליח כלל, כי אם בידו של הקדוש ברוך הוא בלבד. וכדקא יליף לה ר' יוחנן מקראי דרחל "וישמע אליה אלקים ויפתח את רחמה", לומר שהאלקים בעצמו הוא שפתח את רחמה, ולא מסרה ביד השליח, [עיין רש"י ד"ה יפתח].

ונמצאה אם כן זו הלידה כולה מעשי ידיו של השי"ת בכבודו ובעצמו. וצריך עיון לפי זה, כיצד באה עליה זו הטומאה שהטיל עליה הכתוב בפרשתנו בתורת טומאת היולדת, והיאך יתכן שממעשה ידיו יתברך תחול הטומאה, כאשר הוא טהור ומשרתיו טהורים, ובוודאי ממנו יתברך לא תצא שום סרך של טומאה ח"ו, כי טהור הוא, ואם כן כיצד חלה בה ביולדת זו הטומאה תיכף עם לידתה, וצריך ביאור.

ב

והנראה בעזה"י בהקדם דברי רש"י ז"ל בריש הפרשה, בדרשת תיבת "תזריע". וזה"ל: "כי תזריע – לרבות שאפילו ילדתו מחוי, שנמחה ונעשה כעין זרע, אימו טמאה לידה" עכ"ל.

והיינו דדרשינן תיבת "תזריע", לרבות וולד מחוי, שנמחה ונעשה כעין זרע, שאף הוא נטמאה אימו בלידתו.

ומקור הך דרשא בסוגיא דפרק המפלת (נדה כו.), גבי פלוגתא דתנאי בדין השליא שבבית אם נטמא הבית בטומאת מת, דלרבי שמעון אין כאן טומאת אהלות, משום שכבר נימוק הוולד עד שלא יצא, וכבר נעשה דם והתבטל. – ואמרינן עלה בגמרא (כז:): "א"ר אמי אמר רבי יוחנן, ומודה רבי שמעון שאימו טמאה לידה. אמר ההוא סבא לרבי אמי, אסברא לך טעמא דרבי יוחנן, דאמר קרא 'אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'', אפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה" ע"כ.

והיינו, שאף כי מצד טומאת אוהל, אליבא דרבי שמעון אין בו בוולד זה בכדי לטמאות את הבית, משום שכבר נימוק עד שלא יצא. מכל מקום כלפי טומאת אימו היולדת אף רבי שמעון מודה שחלה בה תורת היולדת, והרי זו טמאה בטומאת יולדת. דדרשינן קרא 'כי תזריע וילדה', שאף כשילדה כעין שהזריעה, שהוא הוולד המחוי, הרי היא טמאה לידה.

א

ואשר לפי זה נוכל ליישב דקדוק הראשון שפתחנו, במה שבחר הכתוב לכנותו לוולד כאן בלשון 'זכר', ומאי טעמא לא אמר בלשון הרגיל "וילדה בן".

אך נראה במהות שם 'בן', שהוא מתאים בלידת בנים חיים וקיימים, בנים טובים שאביהם ואימם נהנים מהם בתורת 'בן', והוא בן שייך לאביו ולאִימו. לא כן בלידות כאלו כדוגמת לידה שהתרבה כאן בוולד המחוי, הרי לזה אין ניתן לקרוא בשם 'בן', ולא נוכל לומר על לידה שכזו שנולד לנו בן.

ולפיכך העדיף הכתוב בפרשתנו להשתמש בלשון "וילדה זכר", היינו זכר בעלמא, אף כשאין כאן 'בן' חי וקיים, כי אם שהולידה זכר בעלמא. מכל מקום לימדנו הכתוב שאף זו לידה. וכן הדין כלפי 'וילדה' בעלמא, לידה שאין בה שום צורת בן כלום, והרי הוא 'וולד מחוי' שמצד עצמו אף בטומאת מת אינו מטמא לרבי שמעון, אף על פי כן עם כל זאת הטיל הכתוב טומאת לידה על אימו, וחל תורת יודלת גם בלידת וולד המחוי דין וטמאה שבעת ימים וגו'.

[והוסיף הכתוב הך דרשה ד'וילדה זכר', מלבד הריבוי הנלמד בדין 'תזריע', כלפי וולד המחוי כעין זרע. להוסיף לא רק כשנולד וולד מחוי שאין בו צורת אדם, אלא שכמו כן אף אם התקיים בו 'וילדה זכר' שניכרה זכרותו, אלא שלא התקיים וולד זה בעולם. ואין בו חלות שם "בן" חי וקיים בעולם, מכל מקום לידת זכר שפיר יש כאן, ואף הוא אימו טמאה לידה.

וכענין שדרשו בתורת כהנים בפרשא דידן (ריש פרשה א אות ה-ו): "אשה כי תזריע וילדה זכר וכו', לרבות את המת. אין לי אלא בני תשעה, בן שמנה בן שבעה בן ששה בן חמשה מנין, תלמוד לומר 'וילדה זכר', כל שתלד. או 'וילדה', אין לי אלא הוולד, מנין המפלת סנדל או שיליא ושפיר מרוקם והיוצא מחותך, תלמוד לומר 'כי תזריע וילדה', כל זרע שתלד" ע"כ].

וביאור המכוון שמלמדת לנו התורה הק' בתורת דין זה נראה, שלא יתכן בבני ישראל לידה שהלכה לריק ח"ו, ואף מה שנראה לכאורה שלא התקיים הוולד, ואין כאן "בן" חי וקיים, רק לידת נפל ושיליא והיוצא מחותך וכו'. ואפילו הנולד מחוי שאין בו ולא כלום, כאשר כולו נמחה, ובטלה בו צורת אדם, והרי זה נימוק כמי שאינו. – עם כל זאת מלמדת אותנו התורה"ק בפרשתנו שיש כאן לידה, וחלה בו גם בוולד המחוי והמרוסק דנן תורת היולדת, ולא נוכל להתייחס אליו כמי שלא היה כאן ולא כלום, שהרי הרתה בו אימו כל ירחי לידה, וגם ילדתו בכל תהליך הלידה. ואף כי יצא ונולד 'וולד המחוי', הרי זה וולד, יש כאן לידה ויש כאן טומאת לידה, ולא יצא הדבר בלא כלום.

וכענין שאנו מבקשים בקידושא דסידרא: "למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה", ללמדך שאין לידה לריק ולבהלה ח"ו, לידה שלא נפעל ויצא ממנה דבר בעולם, כי כל לידה וכל הזרעה פעלה וגם עשתה את מה שהיתה צריכה לפעול ולהפעיל.

והיינו שמלמדנו כאן הכתוב "כי תזריע – וילדה זכר", כל הזרעה שהיא הולידה והצמיחה וגם עשתה פרי, ואין לך 'תזריע' בלא 'וילדה'. [וכמו שדרשו בתורת כהנים הנ"ל: "כי תזריע וילדה – כל זרע שתלד"].

ושורש זו המעלה האמורה בבני ישראל, היא מחמת שכל מעשה איש ישראל קודש פועל ועושה בעולם, ואין שום מעשה ופעולה שהולכת חלילה לריק ולאבדון, כמי שלא עשה ולא כלום. אלא כל דבר הנעשה יש בו תוצאה ופעולה שנעשתה, הן לטוב והן למוטב.

ולפיכך מלמדנו הכתוב להועיל, "כי תזריע – וילדה", שכל הזרעה תוליד ותעשה פירות. ואף אם לא יולד 'בן' בר קיימא ממש, רק נולד נפל או 'וולד המחוי', הרי גם הוא לוולד ייחשב, ואימו טמאה לידה, ללמדך שאף הוא עשה ופעל איזה תיקון שנצרך לעשות בעולמו.

וכבר נפסק בשולחן ערוך בהלכות מילה (יו"ד סי' רסג ס"ה), בזה"ל: "תינוק שמת קודם שיגיע להיות בן שמונה, מלין אותו על קברו בצור או בקנה, ואין מברכין על המילה. אבל משימים לו 'שם', לזכר שירחמוהו מן השמים, ויחיה בתחיית המתים" עכ"ל.

הרי נפסק לפנינו הלכתא, שאפילו הנפל שמת קודם שהגיע לשמונת ימים צריך למולו על קברו, ואף 'משימים לו שם', כדי שיהיה לו זכר ושארית, שירחמוהו מן השמים לקום ולחיות בתחיית המתים. – ומוכח ברור כמו שנתבאר, שלא היה כאן ח"ו הריון לריק ולידה לבהלה, שהרי מכינים אותו לחיי נצח כשיקום לחיות בתחיית המתים.

ובביאור הגר"א על אתר (ס"ק י) הראה מקור דברי המחבר, בסוגיא ערוכה לפנינו בפרק חלק (סנהדרין קי:), וז"ל הש"ס שם: "קטני בני רשעי ישראל כו', רבי עקיבא אומר באים הם לעולם הבא, שנאמר (תהלים קטז, ו) 'שומר פתאים ה', שכן קורין בכרכי הים לינוקא פתיא. ואומר (דניאל ד, כ) 'גדו אילנא וחבלוהי, ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו' וכו'. אבל קטני בני רשעי אומות העולם, דברי הכל אין באין לעולם הבא, ורבן גמליאל נפקא ליה מ'זותאבד כל זכר למו' (ישעיה כו, יד). איתמר, קטן מאימתי בא לעולם הבא כו', רבינא אמר משעה שנזרע, דכתיב (תהלים כב, ל) זרע יעבדנו וכו'" ע"כ, יעוין שם עוד.

גם מבואר בספרים הקדושים, באשר מצינו צדיקי עליון שזרעו בנשותיהם ולא זכו לפרי בטן. ונראה לכאורה כהזרעה שלא נשלמה, ולא הגיעה אל ההריון ואל הלידה. – שמכל מקום אף הם מולידים נשמות גבוהות ונשגבות, ומתלבשים לפעמים אותם הנשמות בגופים או בגלגולים אחרים, להטיבם ולהכינם על ידי הזרעה אותם צדיקים קדמונים למעלה העליונה שבקדושה. כאשר האריך בסוד אלו העניינים בספר "מגיד מישרים", למרן הבית יוסף צוקללה"ה, ממה שגילה לפניו המגיד מכבשונו של עולם, עיין שם.

הרי מוכח בזה, שכל אלו ההזרעות לא היו ח"ו לא לריק ולא לבהלה, וחס ליה לזרעיה דאבא לומר או לחשוב כן, כי אין שום הזרעה בישראל יוצאת לריק, וכולם יבואו על תיקונם ולא ידח ממנו יתברך כלום. דהא חזינן מזה, שאנשים אחרים שמצד עצמם לא היה בכוחם להביא לעולם הזה נשמות גבוהות שכאלו, ורק הם נהנו מפירות תנובת אותם הצדיקים שלפניהם שהזריעו את הנשמות הללו, והכשירום שיהיו מוכנים להריון ולידה בקדושה וטהרה.

[וכעין מה שהאריך במגיד מישרים שם בנשמות מחלון וכליון, שנולדו בעולם כדי להביא את נשמת מלכות בית דוד ומלך המשיח, שכל זה נעשה על ידי הזרעה תמר מזרע יהודה בשנים רבות מראש לפני כן, יעוין שם עוד סודות נפלאים בזה, וכבוד אלקים הסתר דבר].

ג

גרסינן בפרק קמא דברכות (י:): "אמר לה ההוא מינא לברוריא, כתיב (ישעיה נד, א) 'רני עקרה לא ילדה', משום דלא ילדה רני [בתמיה]. אמרה ליה, שטיא, שפיל לסיפיה דקרא, דכתיב (שם) 'כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר ה', [הרי שזו העקרה אם לבנים היא]".

וקא פריך: "אלא מאי 'עקרה לא ילדה', [הא אמרת דשפיר ילדה בני בעולה]. ומשני, רני כנסת ישראל, שדומה לאשה עקרה שלא ילדה בנים לגיהנם כוותיכו" ע"כ.

כלומר, שהשיבה לו ברוריא דביתהו דרבי מאיר לההוא צדוקי, שעל כך שמחה כנסת ישראל, על שדומה היא כמו אשה עקרה שלא ילדה כאלו בנים כאותם והמינים והצדוקים ובני אדום שמולידים את בניהם לגיהנם ומורידין אותם אלי פי שחת.

ולפי דרכנו נראה בביאור אגדתא זו, שלכן נקראה כנסת ישראל כלפי אלו המינים כמו "עקרה לא ילדה", כדדרשינן בגמרא שלא ילדה בנים דכוותיכו. היינו מחמת שאצל כנסת ישראל קודש אין לידה שהיא עקרה ח"ו, וכל לידה יש בה על כרחך פרוץ של ברכה ופעולה טובה שנעשתה בעולם. כמו שנתבאר בדרשת "כי תזריע וילדה – כל זרע שתלד", שכל לידה שבכנסת ישראל יש בה ברכה, ובעל כורחה תניב פירות טובים, ולא בכדי נשלח עובר זה וולד זה בעולם, מחמת שיש לו תכלית תיקון ופעולה טובה הבאה לעולם על ידו. אלא דסגי ליה בשביל תיקונו גם במה שייוולד כנפל, או אפילו בגדר 'ולד המחוי', שבכך השלים ותיקן פעלו שנצרך להביא בעולם.

אבל זאת לא יתכן בישראל שתהא לידה שאין בה שום תוצאה טובה, שהיא כמו לידה עקרה, שלא יצא ממנה דבר המועיל ומביא תיקון לעולם. ולפיכך שפיר רני כנסת ישראל שבכך דומה היא כמו עקרה, שלא ילדה בנים לגיהנם כאותם מינים, כי לידה כזו אין יכולה להמציא שום תיקון וטובה, שכן הם יורדים לגיהנם ואינם עולים, ולא יוכל לצאת שום דבר טוב מלידה שכזו, ובכל כהאי גוונא עדיפא לה שלא תלד. ולכן שמחה כנסת ישראל על כך שלא ילדה בנים כאלו, ולגבי לידות שכאלו הרי היא נשאת כמו עקרה.

וללמדנו ממוצא הדברים, שרק בהם קיימא לן הך כללא דרני עקרה על שלא ילדה בנים דכוותיהו, הא בשאר כל בנים של כנסת ישראל, אותם שלא היתה בהם עקרה וכן ילדה אותם, שבוודאי אלו יש בהם לידת ברכה ותוצאה טובה.

וזה אמור בכל סוגי הבנים שילדה כנסת ישראל, ואפילו אם ילדה חלילה בנים רשעים או טמאים ופגומים רח"ל, כולם שייך בהם עלייה ותיקון טוב, ולא בכדי נולדו אלו לכנסת ישראל. כי כנגד כל ארבעה בנים כולם דיברה תורה, ולכולם יש מוצא תיקון ותכלית טוב שצריך לצאת מהם בעולם.

וכדמוכח להדיא באותה סוגיא דפ"ק דברכות (שם) באגדתא שלפניה, גבי הנהו בריוני דהוו בשבבותיה דרבי מאיר דקא בעי רחמי עליהו, ואמרה ליה ברוריא דביתהו, שיש לבקש רחמים עליהם שיחזרו בתשובה. וכדדריש קרא (תהלים קד, ה) "יתמו חטאים מן הארץ" – חטאים ולא חוטאים, וממילא "רשעים עוד אינם", וכדמסיק התם דבעא רבי מאיר רחמי עלוייהו והדרו בתשובה.

כי אכן אף שהיו הני בריוני דשבבותיה דרבי מאיר בגדר 'רשעים', וכמ"ש "דהוו מצערי ליה טובא" רח"ל. – עם כל זאת מסקנא דגמרא היא שלא להתפלל עליהם שימותו ח"ו, כי אם שיתמו רק החטאים, וממילא הרשעים עוד אינם, שנהפכו באותה תשובה לצדיקים.

והיינו, מהאי טעמא שנתבאר, שכל לידה שבישראל יהיה איזה בנים שיולדו, כל שהולידה אותם כנסת ישראל קודש, הרי הם בכלל לידה של ברכה, וניתן להעלותם ולהחזירם בתשובה, לתקן את נפשם ואת נשמתם הפגומה, ולהעלותם מטומאתם ומן הקליפה הקשה שנתפסה בהם, אל תיקון נפשם לטובה ולברכה, ואין לך דבר העומד בפני התשובה.

ד

בנתיב דרכנו נבוא ליישב מה שתמהנו (ס"ק א) ביסוד דין טומאת לידה, כיצד יתכן חלות של טומאה בתוצאת מעשה ידיו יתברך שמו, שמפתחות הלידה מסורים בידו יתברך בלבד ואינו מוסרם לשום שליח, ואיך ייצא ממקור הטהרה שהוא ומשרתיו כולם טהורים, לידה המביאה טומאה.

ברם לדרכנו נראה דאדרבה היא הנותנת, דווקא משום כך נפתחת הלידה בחלות טומאה, בכדי להמשיך את כוח הטהרה ממי שהוא טהור בשלמות הטהרה, אל כל הטומאות כולם. וכדי שנוכל להעלות ולהתעלות מכל הטומאות כולם, להביאם לידי טהרה, כדרך שהיולדת מתקדשת ומטהרת עצמה בכל ימי טוהר, להביאה מן הטומאה אל הטהרה, ולית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא.

וזה הכוח נתנה תורה בפרשת סדר טהרה דידן, באשר הטילה בדווקא את טומאת הלידה על היולדת, שצריכה להעלות את עצמה מטומאה לטהרה. שבכך מחדירה בבנים את כוח הטהרה, ולנטוע בהם כוח סגולי מיוחד זה שיכולים להיטהר מכל טומאות שלא יבואו עליהם בכל ימי חייהם עלי אדמות.

כמו שהתבאר שיש כוח של תשובה ותיקון אף לרשעים גמורים, ואף להני בריוני, שניתן להם כוח תשובה כדי שיתמו חטאים ולא חוטאים.

ובפתיחת סדרי תורת היולדת בהעלאתה מתוך הטומאה אל הטהרה, נשרש כח בישראל קדושים לתקן ולטהר את כל סוגי הבנים שיולדו להם, ואף בנים טמאים ופגומים ח"ו, יש להם עליה ותיקון מטומאה לטהרה. כמו שנתבאר "כי תזריע – וילדה זכר", שכל הזרעה שבישראל יש בה לידה מעליא, וצריכה להנפיק ולהוציא פירות טובים, ועל כרחק יש בכל לידה נקודה טובה, ותכלית תיקון טוב.

וכן יש בחלות תורת היולדת מטומאה לטהרה, כוח העלאתה לכל הבנים הנולדים אם יפלו ח"ו ברשת הטומאה והקליפה הקשה, שהכינה להם תורה בפרשתנו תיכף בעת הלידה סגולת תיקון מטומאה לטהרה. שבמה שצריכה אימו יולדתו להתעלות מטומאה לטהרה בעת לידתו, נשפע בו כוח זה שאם רק יתן אל לבו לשוב בתשובה, לתקן את פגם ואשר עיוות, אף בחטאים ופגמים קשים ביותר רחמנא לישזבן, נתנה לו תורה כוח תיקון לצאת מסבך טומאתו וטומאת נפשו אל הטהרה ולזיכוך נשמתו.

והלום כוח זה הנפלא נתון לבני ישראל בלבד, כאשר פתח הכתוב בפתיחת סדר טהרה דידן, במאמר השי"ת למשה רבינו ע"ה צדיק הדור, 'לאמר' לדורו ולדורות עולם. – "דבר אל בני ישראל לאמר, אשה כי תזריע וילדה וגו'". ללמדך שאין פרשה זו נוהגת כי אם אל בני ישראל בלבד, ולא ניתנה תורה זו אל הגויים ולאומות העולם.

וזאת מחמת מחצב סגולת בני ישראל קדושים, שרק בהם שייך כוח תיקון וטהרה מכל טומאות ופגמים שבעולם, כאשר שורשם בנקודת הטוב בקדושה של מעלה. מה שאין כן הגויים ואומות העולם מופקעים משורשם ומיסודם מזו הפרשה, כי הפגם והקלקול תפוס בהם בעצם שורש נשמתם, ולא שייך בהם כלל כוח תיקון זה.

כי הבנים הפגומים והטמאים של הגויים, הרי קלקולם תקוע ומסובך בהם בעצמותם, באין יכולת ואפשרות כמעט לצאת מאותו פגם ולתקן אותם בשלמות. [כי אם על ידי תורת גירות, המהפכת את שורש מהות האדם מן השורש, לעשותו לאיש אחר כקטן שנולד מחדש לגמרי בגופו ובנשמתו. כאשר כבר נתבאר כ"ז בעזה"י בספר "מבשר טוב משפט גירות" ע"ש].

ואכן לעתיד לבוא בביאת משיח צדקנו, יזכו כל אותם בנים פגומים שנטמאו ח"ו ולא השתמשו בסגולת טהרה דפרשתנו להעלות את עצמם מטומאה לטהרה, לבוא אל תיקונם על ידי מלך המשיח. כאשר יערה ה' רוח ממרום ויחזיר מלך המשיח את כל העם כולם בתשובה שלמה, הרי ממילא ישיב את כל הנידחים, כי לא ידח ממנו נידח, להשיב כל ישראל בתשובה שלמה.

ואפילו המשומדים להכעיס יחזרו בתשובה שלמה בימות המשיח, כאשר הבאתי כ"פ מפי ספרים וסופרים. וכמ"ש הרה"ק מוהרצ"ה זצוקללה"ה מלובלין בספה"ק מחשבות חרוץ (אות ט דף לג:), וזל"ק: "ובאמונה זו תקועים כל הנפשות דבני ישראל, אחד לא נעדר, ואפילו פושעי ישראל שהגדילו עבירות הרבה, אמונה זו עדיין תקועה בלבם, וכידוע דהרבה פושעי ישראל מסרו נפשם על קידוש השם, וכמשז"ל בבראשית רבה (פרשה סה) על פסוק (בראשית כז, כז) 'ריח בגדיו'. ואפילו אותם שלא עלה בליבם הרהורי תשובה בשום פעם, ונשתמדו להכעיס. מכל מקום אם יבשרום שמיח בן דוד בא, ודאי יאמינו וישובו בתשובה שלימה. ואפילו אותם האפיקורסים שלא ישובו בבשורה בעלמא, כשיתקע בשופר גדול אז יבואו גם האובדים והנידחים, דיחרדו וישובו. ואז 'לא ידח ממנו נדח' (ש"ב יד, יד), דגם כל הנדחים שנטמעו בין העמים ישובו. מה שאין כן אומות העולם, דאין בהם שורש זה במעמקי הלב. להיכן ישובו, דהתשובה הוא רק שיחזרו לשרשם והם שרשם ברע. ואם ישמעו ישועה אמיתית, אם יאמינו לזה יאבדו עצמם לדעת, או יבואו ללחום על ה' ועל משיחו" עכלה"ט.

הרי מבואר לפנינו, שהרשעים הקשים ביותר ומשומדים להכעיס רח"ל, גם כן עתידים לחזור לתיקונם, כאשר ישמעו קול שופרו של המשיח, כשייתקע בשופר גדול לחירותנו ולחירות נפשנו, וישא נס לקבץ גלויותינו, ובאו כל האובדים והנידחים וכו'.

ובכוח אותה תקיעה לעקור ולהתיר ממסגר אסיר, ונפשות ישראל האסורים באזיקים תחת ידי הסטרא אחרא. ואף רשעים חמורים כאלו המשומדים ודומיהם שהיו אסורים בגלות תחת ידי היצר הרע, ולא יכלו לצאת לחירות מעומק שקיעותם במאסר כבלי היצר רח"ל. – גם להם תהיה עליה ותקומה לצאת מבית האסורים הפרטי שלהם, בהתעוררות תשובה שלמה ותיקון העולם שיהא בימות המשיח.

ואז יקוים בהם הברכה, שאנו מברכים בברכות השחר מדי יום ביומו: "מתיר אסורים", על שם זו החירות הפנימית שבנפש, המתעוררת בכל יום מחדש, ולעתיד לבוא תוציא לחירות את כל הנשמות כולם, כשיהיה השי"ת מקבץ נדחי עמו ישראל.

וכן ישלים מלך המשיח את תיקון כל אותם לידות שלא נראית ברכתם בעולם, ונראים לכאורה כלידה בעלמא שאין בה ממש, כדוגמת 'וולד המחוי' כעין זרע וכיוצא בהם. – שכולם עתידים בימות המשיח לראות בחוש את מה שפעלו ועשו לתיקון העולם, ואיזו תכלית טובה שנצרכו הם לבוא לעולם, ואז יראו ויבינו מה שפעלו כל נפלים הללו לתקומתם של ישראל גם בעת היותם נפולים בגלות, ואז יבואו כולם לידי שלמות התיקון. – וכענין שהובא לעיל להדיא מדברי השולחן ערוך בהלכות מילה, גבי מילת הנפלים עלי קברם בשביל הכנת חיותם לעתיד בתחיית המתים.

ויהא רעווא שנזכה לתקן את כל הטומאות וכל הפגמים, לשוב ולהשיב לבנו בתשובה שלמה, ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, ולטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה. עדי נזכה לאורו של משיח במהרה בימינו, אמן.